

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Кзз 1247/2020
18.03.2021. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Радмиле Драгичевић Дичић, председника већа, Радослава Петровића, Биљане Синановић, Дубравке Дамјановић и Јасмине Васовић, чланова већа, са саветником Врховног касационог суда Андреом Јаковљевић, као записничарем, у кривичном предмету окривљене АА, због кривичног дела непоступање по здравственим прописима за време епидемије из члана 248. Кривичног законика, одлучујући о захтеву за заштиту законитости браниоца окривљене АА, адвоката Саше Здравковића, поднетом против правноснажних пресуда Основног суда у Лесковцу К 220/20 од 22.04.2020. године и Вишег суда у Лесковцу Кж1 154/20 од 13.08.2020. године, у седници већа одржаној дана 18.03.2021. године, једногласно је донео

ПРЕСУДУ

УСВАЈА СЕ, као основан, захтев за заштиту законитости браниоца окривљене АА, адвоката Саше Здравковића, због повреде кривичног закона из члана 439. тачка 1) Законика о кривичном поступку и **ПРЕИНАЧУЈУ** правноснажне пресуде Основног суда у Лесковцу К 220/20 од 22.04.2020. године и Вишег суда у Лесковцу Кж1 154/20 од 13.08.2020. године, тако што Врховни касациони суд окривљену АА, са личним подацима као у списима предмета, на основу члана 423. тачка 1) Законика о кривичном поступку, у вези са чланом 248. Кривичног законика.

ОСЛОБАЂА ОД ОПТУЖБЕ

што је дана 16., 17., 18., 19., 20., и 23.03.2020. године у ..., у Општој болници, кршила меру самоизолације за време какве опасне заразне болести и није поступала по одлукама којима се одређују мере за сузбијање и спречавање епидемије, при чему је могла да схвати значај свог дела и могла да управља својим поступцима, на тај начин што није поступила по Одлуци Владе Републике Србије о проглашењу болести COVID-19 изазване вирусом SARS-CoV-2 заразном болешћу 05 бр 53-2281/20 од 10.03.2020. године, Измени и допуни Одлуке о проглашењу болести COVID-19 изазване вирусом SARS-CoV-2 заразном болешћу број 53-2486/2020 од 14.03.2020. године и Одлуци о изменама Одлуке о проглашењу болести COVID-19 изазване вирусом SARS-CoV-2 заразном болешћу број 53-2503/2020 од 15.03.2020. године, којима су одређене мере за сузбијање и спречавање опасне заразне болести COVID-19 изазване вирусом SARS-CoV-2, којима је као лицу које је домаћи држављанин који је дана 14.03.2020. године ушао у Републику Србију на граничном прелазу „Прешево“, окривљеној одређена мера стављања под здравствени надзор на акутно респираторно обољење изазвано Корона вирусом у трајању од 28 дана и то мера ограничења кретања

односно мера кућне самоизолације почевши од 14.03.2020. године, обзиром да је као држављанка Републике Србије дошла из Републике Грчке, односно са подручја са интензивном трансмисијом болести COVID-19, жаришта епидемије, коју меру самоизолације окривљена није поштовала већ је напуштала стан у ... у коме живи у улици ... број .. у наведене дане, након чега су је полицијски службеници потраживали на наведеној адреси где је нису пронашли дана 23.03.2020. године, већ је иста пронађена на свом радном месту у Општој болници у ... где ради као лекар специјалиста ..., а увидом у званичну књигу евиденције Опште болнице у ... о доласцима и одласцима радника са посла, утврђено је да је окривљена радила 16., 17., 18., 19., 20. и 23.03.2020. године, при чему је била свесна свог дела, хтела његово извршење и била свесна да је њено дело забрањено,

- чиме би извршила кривично дело непоступање по здравственим прописима за време епидемије из члана 248. Кривичног законика.

На основу члана 265. став 1. Законика о кривичном поступку, трошкови кривичног поступка падају на терет буџетских средстава суда.

Образложење

Пресудом Основног суда у Лесковцу К 220/20 од 22.04.2020. године окривљена АА оглашена је кривом због кривичног дела непоступање по здравственим прописима за време епидемије из члана 248. Кривичног законика, па јој је изречена условна осуда којом јој је утврђена казна затвора у трајању од 2 месеца, која се неће извршити уколико окривљена за време проверавања у трајању од 1 године по правноснажности пресуде, не учини ново кривично дело, а у случају опозива условне осуде, окривљеној се у утврђену казну има урачунати време проведено на издржавању мере забране напуштања стана и то од 24.03.2020. године до 22.04.2020. године.

Истом пресудом обавезана је окривљена да плати суду на име паушала износ од 5.000,00 динара, у року од 15 дана од дана правноснажности пресуде, под претњом принудног извршења.

Пресудом Вишег суда у Лесковцу Кж1 154/20 од 13.08.2020. године, делимичним усвајањем жалбе, јавног тужиоца ОЈТ у Лесковцу, преиначена је првостепена пресуда само у делу одлуке о казни па је окривљена због кривичног дела за које је првостепеном пресудом оглашена кривом, осуђена на новчану казну у одређеном износу од 150.000,00 динара, у коју казну се окривљеној урачунава време проведено на издржавању мере забране напуштања стана од 24.03.2020. године до 22.04.2020. године, тако што се један дан наведене мере изједначава са 1.000,00 динара новчане казне, коју казну је окривљена дужна да плати у року од 15 дана од дана пријема пресуде, а у случају неплаћања, новчана казна се има заменити казном затвора, рачунајући сваких започетих 1.000,00 динара новчане казне за један дан затвора, с тим да казна затвора не може бити дужа од 6 месеци, док су, у осталом делу жалба јавног тужиоца ОЈТ у Лесковцу, као и жалба браниоца окривљене одбијене као неосноване и првостепена пресуда у непреиначеном делу, потврђена.

Против наведених правноснажних пресуда захтев за заштиту законитости благовремено је поднео бранилац окривљене АА, адвокат Саша Здравковић, на основу члана 485. став 1. тачка 1) у вези става 2. и 4. ЗКП - због повреде чланова 1., 2., 3., 14., 18., 22., 28. и 29. Кривичног законика и члана 15. и 16. ЗКП, с тим што из образложења

произилази да бранилац указује и на повреду кривичног закона из члана 439. тачка 1) ЗКП, са предлогом да Врховни касациони суд побијане пресуде преиначи и окривљену ослободи од оптужбе, и одлучи да сви трошкови кривичног поступка падају на терет буџетских средстава суда.

Врховни касациони суд је доставио примерак захтева за заштиту законитости Републичком јавном тужиоцу сходно одредби члана 488. став 1. Законика о кривичном поступку, те је у седници већа коју је одржао у смислу члана 490. ЗКП, без обавештавања Републичког јавног тужиоца и браниоца окривљене, сматрајући да њихово присуство није од значаја за доношење одлуке (члан 488. став 2. ЗКП), размотрио списе предмета и правноснажне пресуде против којих је захтев за заштиту законитости поднет, па је, по оцени навода изнетих у захтеву, нашао:

Захтев за заштиту законитости браниоца окривљене АА, је основан.

По налажењу Врховног касационог суда, основано се поднетим захтевом за заштиту законитости браниоца окривљене указује да је побијаним правноснажним пресудама повређен закон на штету окривљене, јер је оглашена кривом због непоступања по Одлуци Владе Републике Србије о проглашењу болести COVID-19, те Одлукама о измени и допуни ове одлуке, а ни у једном од ових аката није регулисано питање изолације у кућним условима лица – наших држављана који улазе у земљу, као ни поступак са истим приликом уласка у земљу, нити је окривљеној уручена или саопштена било каква одлука надлежног органа о изолацији која се односи на њу. С тим у вези, бранилац истиче да се у радњама окривљене описаним у диспозитиву оптужног акта јавног тужиоца и утврђеним у изреци правноснажне пресуде, не стичу елементи кривичног дела из члана 248. Кривичног законика, због чега дело за које је окривљена оптужена и правноснажно оглашена кривом по закону није кривично дело, чиме, иако не нумерише указује на повреду кривичног закона из члана 439. тачка 1) ЗКП.

Кривично дело непоступање по здравственим прописима за време епидемије из члана 248. Кривичног законика чини онај ко за време епидемије какве опасне заразне болести не поступа по прописима, одлукама или наредбама којима се одређују мере за њено сузбијање или спречавање.

Цитираном одредбом, инкриминисано је непоступање по прописима, одлукама и наредбама које се односе на сузбијање или спречавање епидемије. Ради се о кривичном делу бланкетне природе - дакле, други релевантни прописи, чија садржина мора бити одређена с обзиром на одговарајуће здравствене прописе, наредбе коју је издао државни орган или друге одлуке надлежног органа, а не само Кривични законик, одређују за које понашање ће појединци бити санкционисани.

Из чињеничног описа кривичног дела утврђеног у изреци правноснажне пресуде произилази да је окривљена оглашена кривом што је дана 16., 17., 18., 19., 20., и 23.03.2020. године кршила меру самоизолације за време какве опасне заразне болести и није поступала по одлукама којима се одређују мере за сузбијање и спречавање епидемије, тако што није поступила по Одлуци Владе Републике Србије о проглашењу болести COVID-19 изазване вирусом SARS-CoV-2 заразном болешћу 05 бр 53-2281/20 од 10.03.2020. године, Измени и допуни Одлуке о проглашењу болести COVID-19 изазване вирусом SARS-CoV-2 заразном болешћу број 53.2486/2020 од

14.03.2020. године и Одлуци о изменама Одлуке о проглашењу болести COVID-19 изазване вирусом SARS-CoV-2 заразном болешћу број 53-2503/2020 од 15.03.2020. године, којима јој је као лицу које је домаћи држављанин који је дана 14.03.2020. године ушао у Републику Србију на граничном прелазу „Прешево“, одређена мера стављања по здравствени надзор у трајању од 28 дана - мера кућне самоизолације почевши од 14.03.2020. године, коју меру самоизолације није поштовала, већ је напуштала стан у наведене дане и радила на свом радном месту.

Одлуком Владе Републике Србије о проглашењу болести COVID-19 изазване вирусом SARS-CoV-2 заразном болешћу („Службени гласник РС“ број 23 од 10.03.2020. године), која је ступила на снагу даном објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије“ 10.03.2020. године, између осталог, тачком 4. је прописано да ће: „Ради заштите од уношења заразних болести на територију Републике Србије, лицима која долазе из држава, односно подручја са интензивном трансмисијом болести COVID-19, односно жаришта епидемије, и то: Републике Италије, Народне Републике Кине, Републике Јужне Кореје, Швајцарске Конфедерације и Исламске Републике Иран, надлежни органи привремено забранити, односно ограничити улазак и кретање.“

Одлуком Владе Републике Србије о измени Одлуке о проглашењу болести COVID-19 изазване вирусом SARS-CoV-2 заразном болешћу („Службени гласник РС“ број 28 од 14.03.2020. године) прописано је да се: „у Одлуци о проглашењу болести COVID-19 изазване вирусом SARS-CoV-2 заразном болешћу („Службени гласник РС“ број 23/20, 24/20 и 27/20) тачка 4. мења и гласи: Ради заштите од уношења заразних болести на територију Републике Србије, страним држављанима који долазе из држава, односно подручја са интензивном трансмисијом болести COVID-19, односно жаришта епидемије, и то из провинције Хубеј (Хубеи) у Народној Републици Кини, града Дегу (Даегу) и провинција Северни Ђонгсанг (Нортх Гвеонгсанг) у Републици Кореји, Швајцарске конфедерације, Републике Италије, Исламске Републике Иран, Румуније, Краљевине Шпаније, Савезне Републике Немачке, Француске Републике, Републике Аустрије, Републике Словеније и Републике Грчке, надлежни органи привремено ће забранити, односно ограничити улазак и кретање, а после тачке 4. додата је нова тачка 4а која гласи: „Држављанима Републике Србије који долазе из држава, односно подручја са интензивном трансмисијом болести COVID-19, односно жаришта епидемије утврђених у тачки 4. став 1. Одлуке, одређује се обавезна мера стављања под здравствени надзор на акутно респираторно обољење изазвано новим Корона вирусом (SARS-CoV-2) у трајању од 14 дана (изолација у кућним условима)“, при чему је Одлука ступила на снагу даном објављивања у „Службеном гласнику РС“, односно 14.03.2020. године.

Одлуком Владе Републике Србије о изменама Одлуке о проглашењу болести COVID-19 изазване вирусом SARS-CoV-2 заразном болешћу („Службени гласник РС“ број 30 од 15.03.2020. године) прописано је да се: „у Одлуци о проглашењу болести COVID-19 изазване вирусом SARS-CoV-2 заразном болешћу („Службени гласник РС“ број 23/20, 24/20 и 27/20) тачка 4а мења и, поред осталог, гласи да се: „Држављани Републике Србије и лица из тачке 4. став 2. подтачка 8) Одлуке, који долазе из држава, односно подручја са интензивном трансмисијом болести COVID-19, односно жаришта епидемије и то из Швајцарске, Конфедерације, Републике Италије, Исламске Републике Иран, Румуније, Краљевине Шпаније, Савезне Републике Немачке, Француске Републике, Републике Аустрије, Републике Словеније и Републике Грчке,

упућују у изолацију у трајању од 28 дана, а домаћим држављанима и лицима из тачке 4. став 2. подтачка 7) Одлуке који долазе из других држава одређује се мера стављања под здравствени надзор на акутно респираторно обољење изазвано новим Корона вирусом (SARS-CoV-2) у трајању од 14 дана (изолација у кућним условима)“, при чему је Одлука ступила на снагу даном објављивања у „Службеном гласнику РС“, односно 15.03.2020. године“.

Одлуком Владе Републике Србије о допунама Одлуке о проглашењу болести COVID-19 изазване вирусом SARS-CoV-2 заразном болешћу („Службени гласник РС“ број 35 од 18.03.2020. године) прописано је да се у тачки 4а додају став 4. и 5., па је тако ставом 4. прописано да се мере из става 1. и 2. ове тачке примењују у поступку интегрисаног управљања границом тако што орган надлежан за инспекцијски надзор у области здравственог и санитарног надзора меру упућивања у изолацију и меру стављања под здравствени надзор, због испуњености услова утврђених законом којим се уређује општи управни поступак, налаже тако што доноси усмено решење, које саопштава лицу коме се мера изриче - уз поуку о правном средству, док је ставом 5. регулисан поступак уколико лице коме је издато усмено решење из става 4. овог члана захтева да му се изради и достави писано решење, при чему је Одлука ступила на снагу даном објављивања у „Службеном гласнику РС“, односно 18.03.2020. године.

Чланом 29а став 3. Закона о заштити становништва од заразних болести прописано је да меру кућне изолације налаже доктор медицине специјалиста за инфективне болести или други доктор медицине у складу са наредбом министра, о чему обавештава епидемиолога територијално надлежног института односно завода за јавно здравље или друге надлежне здравствене установе.

Чланом 30. став 2. Закона о заштити становништва од заразних болести прописано је, поред осталог, да Завод по потреби доставља информацију о земљама у којима постоји епидемија и ризик од обољевања од заразних болести које се могу унети у земљу и о томе обавештава Министарство, ради предузимања мера здравственог надзора на граничним прелазима, док је у ставу 6. истог члана прописано да лицу које се у складу са овим законом ставља под здравствени надзор на граничном прелазу, односно на месту уласка у земљу, санитарни инспектор у складу са информацијом из става 2. овог члана, доноси решење о стављању под здравствени надзор.

У списима предмета налази се „непотпуно“ одштампани извод ЈИС, МУП-а РС апликације „преласци граница“, који је достављен као прилог уз кривичну пријаву и није снабдевен печатом надлежног органа нити потписом овлашћеног службеног лица, а који доказ је изведен као доказ на главном претресу, из кога нису потпуно видљиви лични подаци окривљене (име, презиме, ЈМБГ, адреса пребивалишта, већ само делови тих података са потпуним датумом рођења – године) и у коме су регистровани преласци границе Републике Србије лица „АА“ од 12.03.2020 до 14.03.2020. године, тако што је у рубрици која означава преласке границе под бројем 120 констатовано да је напред наведено лице ушло у Републику Србију на граничном прелазу Прешево дана 14.03.2020. године у 13:07:16 часова. Из наведеног извода апликације, поред наведених података, нису видљиви други подаци о лицу, начину преласка границе као ни подаци о томе да ли је том лицу евентуално од стране надлежног органа усмено или у писаној форми одређена мера самоизолације – кућне изолације и забране кретања и у којем трајању.

Из списка предмета, дакле, произилази - да је окривљена са територије Републике Грчке на територију Републике Србије ушла 14.03.2020. године, дакле истога дана када је у Одлуци Владе Републике Србије о измени одлуке о проглашењу болести COVID-19 изазване вирусом SARS-CoV-2 заразном болешћу („Службени гласник РС“ број 28 од 14.03.2020. године) Република Грчка означена као држава односно подручје са интензивном трансмисијом болести COVID-19, односно жариштем епидемије, као и да у односу на окривљену нису донета, нити су јој саопштена или уручена, правно релевантна документа којима јој се одређују мере за сузбијање или спречавање епидемије од опасне заразне болести.

Врховни касациони суд налази да, како се ради о кривичном делу бланкетног карактера, са прилично екстензивном законском формулацијом, то је за утврђивање постојања елемената кривичног дела из члана 248. Кривичног законика, односно радње извршења, која се састоји у непоступању извршиоца по прописима, пре свега од значаја је постојање правно релевантних прописа и појединачних аката надлежних органа који се уручују или усмено саопштавају лицу коме је таква мера изречена. Прописи наведени у изреци пресуде у одсуству таквог појединачног акта надлежних органа, који се односи на окривљену, у смислу цитираних законских одредби Закона о заштити становништва од заразних болести, којим је регулисано поступање према лицу које се ставља под здравствени надзор на граничном прелазу, у конкретном случају указују да нису испуњени услови за примену бланкетних прописа који налажу одређено поступање окривљене у конкретном случају.

Дакле, по оцени овога суда, бланкетни прописи којима се дефинише радња окривљене у конкретном случају не могу се применити, имајући у виду да из списка предмета произилази да окривљеној нису саопштена или уручена, правно релевантна документа којима јој се одређују мере за сузбијање или спречавање епидемије од опасне заразне болести, а да је за постојање кривице у конкретном случају потребно да је учинилац не само свестан већ и да поступа супротно одређеним мерама за њено сузбијање или спречавање, да то хоће или да на то пристаје. Ово тим пре, што је тек након уласка окривљене у земљу, Одлуком Владе Републике Србије о допунама Одлуке о проглашењу болести COVID-19 изазване вирусом SARS-CoV-2 заразном болешћу („Службени гласник РС“ број 35 од 18.03.2020. године) надлежни орган за инспекцијски надзор у области здравственог и санитарног надзора овлашћен да одлуку о мери упућивања у изолацију и стављања под здравствени надзор саопшти и усмено.

С тога, по оцени Врховног касационог суда, навођење у чињеничном опису кривичног дела у изреци пресуде општих елемената законског описа бића предметног кривичног дела, те навођење Одлука Владе Републике Србије о проглашењу болести COVID-19 изазване вирусом SARS-CoV-2 заразном болешћу, које у конкретном случају не представљају правно релевантан пропис јер не постоји појединачни акт надлежних органа предат окривљеној у писаном облику, а ни у усмено, који налаже одређено поступање окривљене у конкретном случају, није довољно за постојање предметног кривичног дела, због чега у конкретном случају нема ни радње извршења кривичног дела из члана 248. Кривичног законика.

Имајући у виду све наведено, првостепени суд је оглашавајући окривљену кривом због кривичног дела непоступање по здравственим прописима за време епидемије из члана 248. Кривичног законика, учинио повреду кривичног закона из

члана 439. тачка 1) ЗКП на штету окривљене, а коју повреду није отклонио другостепени суд доносећи побијану другостепену одлуку у поступку по жалбама на првостепену пресуду, иако је на ову повреду кривичног закона у својој жалби указивао бранилац окривљене.

Сходно наведеном, Врховни касациони суд је усвојио као основан захтев за заштиту законитости браниоца окривљене АА, те отклонио наведену повреду кривичног закона, преиначењем побијаних правноснажних пресуда Основног суда у Лесковцу К 220/20 од 22.04.2020. године и Вишег суда у Лесковцу Кж1 154/20 од 13.08.2020. године, тако што је окривљену на основу члана 423. тачка 1) ЗКП ослободио од оптужбе да је извршила кривично дело непоступање по здравственим прописима за време епидемије из члана 248. Кривичног законика, јер дело за које је окривљена оптужена и правноснажно оглашена кривом по закону није кривично дело.

На основу члана 265. став 1. ЗКП Врховни касациони суд је одлучио да трошкови кривичног поступка падају на терет буџетских средстава суда.

Са изнетих разлога, Врховни касациони суд је на основу члана 492. став 1. тачка 2) ЗКП одлучио као у изреци ове пресуде.

Записничар-саветник
Андреа Јаковљевић,с.р.

Председник већа-судија
Радмила Драгичевић Дичић,с.р.

За тачност отправака
Управитељ писарнице
Марина Антонић